

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

MD – 2004, mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu, 28

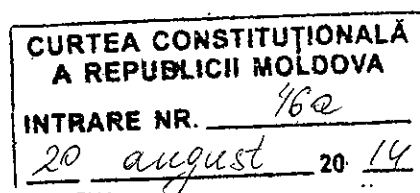
SESIZARE

Prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XII din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin. (1) lit. g) art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16.06.1995

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

(semnătura)

MD – 2073, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
tel. *mob.* 069030008

I

Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituțională a sintagmei

”dar nu va fi mai mare de 300 000 de lei”

din lit. c), alin. (2), art. 38 Onorariul executorului judecătoresc, Codul de executare, introdusă prin Legea Nr. 42 din 27.03.2014 privind modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004.

II

Cadrul normativ pertinent

II.1

Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994

Articolul 1. Statul Republica Moldova

Republica Moldova este un stat de drept

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 6. Separția și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prevederilor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7. Constituția, Legea Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16. Egalitatea

Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Articolul 46. Dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia

Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

Articolul 120. Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

II.2

Declarația Universală a Drepturilor Omului

în articolul 8 prevede: *Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.*

II.3

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale
amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma
la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova
prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997)

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoana are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședințe poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanța atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]

Articolul 1 din Protocolul adițional Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

II.4

Recomandarea CoE nr. (2003) 17 privind executarea hotărârilor judecătorești, prevede:

“în timpul procedurii de executare, trebuie găsit un echilibru adecvat între interesele creditorilor și cele ale debitorilor, având în vedere prevederile art. 6 și 8 ale Convenției Europene.”

II.5

Potrivit **jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului**, începând cu cauza *Hornsby c. Greciei*, s-a decis în mai multe cauze că, **dreptul de acces la justiție protejează și punerea în executare a hotărârilor definitive**, care într-un stat care respecta preeminenta dreptului nu pot rămâne fără efect în defavoarea unei părți; în caz contrar, accesul la justiție ar fi iluzoriu.

II.6

Recomandarea Comitetului de Miniștri nr. 17 (2003) a Consiliului Europei *privind executarea hotărârilor judecătorești* subliniază că, *pentru un drept dobândit în instanța de judecată și dat spre executare orice întârziere a producerii efectelor sale poate transforma acest drept într-unul inoperant și iluzoriu, în detrimentul uneia din părți.*

II.7

În Liniile directoare pentru o mai bună aplicare a Recomandărilor existente a Consiliului Europei asupra executării

Strasbourg, 17 decembrie 2009, **CEPEJ (2009) 11 REV**, Comisia Europeană pentru Eficacitatea Justiției la principii și obiective ale executării, se menționează:

Dacă dorim să menținem statul de drept și să obținem încrederea justițiabililor în sistemul jurisdicțional, procedeele de executare trebuie să fie efective și echitabile ... (Principiul 1).

Executarea trebuie să stabilească un echilibru între nevoile reclamantului și drepturile pârâtului. Statele membre sunt încurajate să supravegheze procedurile de executare, să controleze gestionarea cauzelor de către tribunale și să întreprindă măsurile necesare pentru a garanta echitatea procedurii între părți (Principiul 2).

Procesul de executare ar trebui să fie suficient de flexibil încât să-i ofere agentului de executare un spațiu de manevră suficient, pentru a ajunge la o soluție cu pârâtul, în cazul în care există un consens între reclamant și pârât. Aceste aranjamente ar trebui să fie controlate minuțios, pentru a garanta imparțialitatea agentului de executare și protejarea intereselor reclamantului și ale terților. Rolul agentului de executare ar trebui să fie definit explicit prin lege (de exemplu, gradul de autonomie). Acesta poate avea, de exemplu, un rol de „mediator post-judiciar” în faza de executare (Principiul 3).

II.8

Codul de executare a Republicii Moldova

Articolul 1. Sarcina și scopul procedurii de executare

Procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege.

Articolul 2. Principiul legalității

Executorul judecătoresc asigură executarea silită a documentului executorii în strictă conformitate cu prezentul cod și alte acte normative.

Articolul 3. Principiul egalității

Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se extind asupra persoanelor cu funcții de răspundere, persoanelor fizice, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, și asupra persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare.

Articolul 5. Principiul umanismului

Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se stabilesc pe principiul respectării drepturilor omului și nu pot avea ca scop pricinuirea de suferințe fizice și morale sau de prejudicii materiale.

Articolul 7. Independența executorului judecătoresc

În exercitarea documentelor executorii, executorul judecătoresc este independent și se supune numai legii.

Articolul 38. Onorariul executorului judecătoresc

(1) Onorariul executorului judecătoresc este încasat de la debitor, dacă legea nu prevede altfel, în temeiul unei încheieri emise de executorul judecătoresc, în toate cazurile de stingere, totală sau parțială, a obligației stabilite în documentul executoriu sau de încetare a procedurii de executare.

(2) Pentru documentele executorii cu caracter pecuniar, onorariul executorului judecătoresc va fi calculat în cotă procentuală din suma datoriei stinse, după cum urmează:

a) pentru sumele de până la 100.000 de lei, onorariul va constitui 10% din suma stinsă. În toate cazurile, cu excepția documentelor executorii privind încasările periodice și încasarea amenzilor, onorariul nu va fi mai mic de 500 de lei. În cazul documentelor executorii privind încasarea amenzilor, onorariul nu va fi mai mic de 200 de lei;

b) pentru sumele cuprinse între 100.001 lei și 300.000 de lei, onorariul va fi de 10.000 de lei plus 5% din suma ce depășește 100.001 lei;

c) pentru sumele de peste 300.000 de lei, onorariul va fi de 20 de mii de lei plus 3% din sumele ce depășesc 300.000 lei, dar nu va fi mai mare de 300.000 de lei.

[Art.38 al.(2), lit. c) modificată prin LP42 din 27.03.14, MO110-114/09.05.14 art.276]

Articolul 43. Părțile în procedura de executare

Părți în procedura de executare sunt: creditorul și debitorul.

Creditorul este persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost emis documentul executoriu ...

Debitorul este persoana fizică sau juridică obligată, prin documentul executoriu, să efectueze anumite acțiuni ori să se abțină de la efectuarea lor.

Articolul 60. Intentarea procedurii de executare

Procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare.

II.9

Legea Nr. 113 din 17.06.2010 privind executorii judecătorești

Articolul 1. Domeniul de reglementare

Prezenta lege stabilește statutul, sarcinile și responsabilitățile executorilor judecătorești, modul de organizare profesională și de autoadministrare, relațiile lor cu autoritățile publice, cu organizații publice sau private.

Sub incidența prezentei legi se află executorii judecătorești care efectuează acțiuni procedurale pentru executarea documentelor executorii în conformitate cu dispozițiile Codului de executare, ale Codului de procedură civilă și ale altor acte legislative și normative, autoritățile publice și organizațiile implicate în activitatea executorului judecătoresc.

Articolul 2. Activitatea executorului judecătoresc

***Executorul judecătoresc este persoană fizică investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public** prevăzute de prezenta lege și de alte legi. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, **executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat**. Doar executorul judecătoresc licențiat și investit în condițiile prezentei legi poate efectua executarea silită.*

Activitatea executorului judecătoresc nu este activitate de întreprinzător.

*Activitatea executorului judecătoresc se desfășoară în condițiile legii, **cu respectarea drepturilor și a intereselor legitime ale părților în procedura de executare și ale altor persoane interesate, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de apartenență politică, de avere, de origine socială sau de orice alt criteriu.***

Executorul judecătoresc nu poate refuza executarea unui act dat în competența sa, decât în cazurile și în condițiile stabilite de lege.

Articolul 3. Actul executorului judecătoresc

Actul întocmit de executorul judecătoresc, în limitele competențelor sale legale, este act procesual de autoritate publică, are forță probantă, se prezumă a fi legal, iar în cazul când este întocmit în cadrul procedurii de executare, poate fi contestat în modul stabilit de Codul de executare.

II.10

Legii nr. 1453-XIV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat

Articolul 8. Statutul notarului

Notarul este persoana autorizată de stat să presteze în numele acestuia servicii publice prin desfășurarea activității notariale în baza licenței eliberate de Ministerul Justiției, în condițiile prezentei legi.

II.11

Legea cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale, nr. 271-XV din 27.06.2003

Articolul 1. Plata pentru servicii notariale

(1) Prezenta lege stabilește modul de calculare a plății pentru servicii notariale

prestate.

(2) Plata pentru servicii notariale reprezintă o sumă de bani percepută de notarii publici și de alte persoane abilitate prin lege să desfășoare activitate notarială pentru efectuarea de acte notariale.

Articolul 2. **Cuantumul plății pentru servicii notariale**

(1) Cuantumul plății pentru servicii notariale se determină:

- a) în funcție de valoarea tranzacției dacă poate fi evaluată;*
- b) în formă de sumă fixă în cazul în care tranzacția nu este evaluabilă.*

(2) Pentru servicii notariale prestate se percepe plată de comun acord cu solicitantul, ținându-se cont de prevederile prezentei legi. La determinarea cuantumului plății se ține cont de complexitatea actului notarial. Modificările (majorare sau reducere) cuantumului plății se confirmă printr-un acord semnat de notarul public sau de o altă persoană abilitată prin lege să desfășoare activitate notarială și solicitant, în care se indică: mărimea plății stabilite prin lege, cauza modificării ei și mărimea plății negociate. Acordul încheiat în scris se anexează la actul notarial îndeplinit și se păstrează împreună cu acesta în arhiva notarială.

[Art.2 modificat prin Legea nr.130-XVIII din 23.12.2009, în vigoare 31.12.2009]

Articolul 8. **Plata raportată la valoarea tranzacției**

(1) Cuantumul plății pentru autentificarea tranzacțiilor evaluabile se determină în funcție de valoarea tranzacției, după cum urmează:

Valoarea tranzacției Plata

de până la 20000 lei 1,3%, dar nu mai puțin de 180 lei

20001 - 50000 lei 1,0%

50001 - 100000 lei 0,9%

100001 - 200000 lei 0,8%

200001 - 400000 lei 0,6%

400001 - 600000 lei 0,5%

600001 - 800000 lei 0,3%

800001 - 1000000 lei 0,2%

de la 1000001 lei 0,1%

(1/1) Cuantumul plății pentru autentificarea tranzacțiilor evaluabile cu bunurile imobile, în cazul în care solicitantul este persoană fizică, se stabilește în proporție de 0,1% din valoarea tranzacției. În cazul în care solicitantul este persoană juridică, plata pentru autentificarea tranzacției evaluabile cu bunurile imobile se determină conform cuantumului prevăzut la alin.(1), aplicând coeficientul 0,5 la efectuarea tranzacțiilor în valoare de până la 800000 de lei. Cuantumul minim al plății pentru autentificarea tranzacțiilor evaluabile cu bunurile imobile constituie 120 de lei.

(2) În cazul tranzacției de schimb, cuantumul plății se determină prin majorarea cu 10% a plății determinate conform alin.(1) și (11).

[Art.8 modificat prin Legea nr.103-XVI din 20.04.2007, în vigoare 25.05.2007]

II.12

Legea Nr. 231 din 25.11.2011 privind aprobarea Strategiei de reformare a sectorului justiției din 2011-2016

Obiectivele Strategiei

Obiectivul general al prezentei Strategii este edificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție.

Obiectivele specifice ale Strategiei sunt următoarele:

...

– *ameliorarea cadrului instituțional și a proceselor care asigură accesul efectiv la justiție: asistența juridică eficientă, examinarea cauzelor și executarea hotărârilor judecătorești în termene rezonabile, modernizarea statutului unor profesii juridice conexe sistemului de justiție;*

– *promovarea și implementarea principiului toleranței zero pentru manifestările de corupție în sectorul justiției;*

– *implementarea unor măsuri prin intermediul cărora sectorul justiției ar contribui la crearea unui climat favorabil dezvoltării durabile a economiei;*

– *asigurarea respectării efective a drepturilor omului în practicile și politicile juridice;*

...

În partea 1 Contextul și factorii determinanți ai reformei se menționează:

... *în Declarația cu privire la starea justiției în Republica Moldova și la acțiunile necesare îmbunătățirii situației în domeniul justiției, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 53-XVIII din 30 octombrie 2009, Parlamentul a constatat cu îngrijorare că justiția în Republica Moldova este grav afectată de corupție ...*

*În aceste condiții, reforma sectorului justiției nu poate fi abordată într-o manieră fragmentară, deoarece înfăptuirea actului de justiție presupune activitatea conjugată și eficientă a mai multor instituții: organele de urmărire penală, procuratura, avocatura, sistemul judecătoresc, Curtea Constituțională, notariatul, **sistemul de executare a hotărârilor judecătorești**, sistemul penitenciar etc.*

În **PILONUL III** Accesul la justiție și executarea hotărârilor judecătorești, pct. 3.2 Consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea profesională a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției (avocat, notar, mediator, **executor judecătoresc**, expert judiciar, administrator al procedurii de insolvență, traducător/interpret) prevede:

*Strategia pornește de la premisa că sectorul justiției nu poate funcționa efectiv fără activitatea unui șir de profesioniști ce contribuie la efectuarea justiției. Strategia include următoarele categorii de profesioniști ale căror profesii sunt conexe sistemului de justiție: avocat, notar, mediator, **executor judecătoresc** expert judiciar, administrator al procedurii de insolvență și traducător/interpret. Problemele principale ce țin de activitatea acestor profesii în Republica Moldova sunt: (1) **calitatea** serviciilor oferite și (2) organizarea acestora ca profesie sau grup profesionist. Ambele probleme sunt interdependente. Organizarea eficientă a profesiilor respective constituie o condiție esențială pentru asigurarea calității serviciilor, deoarece doar în cadrul unui grup organizat pot fi aplicate mecanisme de asigurare a calității (măsuri stimulatorii sau disciplinare, organizarea de instruire, sisteme de asigurare de răspundere civilă și alte măsuri relevante). Pe de altă parte, **serviciile calitative presupun un nivel adecvat de remunerare**. În special, în cazul achitării acestor servicii de către stat, costurile trebuie*

să fie reale și bine argumentate. În prezent nu toate profesiile enumerate au capacitățile organizaționale necesare pentru a asigura calitatea serviciilor acordate de reprezentanții lor și pentru a negocia cu statul tarife în baza unor date bine argumentate.

Iar **rezultatele scontate** sunt: *profesiile conexe sistemului justiției – avocat, notar, mediator, **executor judecătoresc**, expert judiciar, administrator al procedurii de insolvență, traducător/interpret – independente, capabile să se autoorganizeze și să presteze servicii de calitate.*

Punctul 3.3 Executarea efectivă a hotărârilor judecătorești prevede expres:

*Neexecutarea hotărârilor judecătorești constituie o problemă sistemică a Republicii Moldova, constatată și într-o serie de hotărâri ale Curții Europene pentru Drepturile Omului. În anul 2010 Codul de executare a fost modificat și a fost adoptată Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești. **Ca rezultat, sistemul de executare a hotărârilor judecătorești a fost remodelat, fiind instituit un sistem de executori judecătorești privați.** Scopul principal al acestor modificări este asigurarea unui sistem eficient de executare a hotărârilor judecătorești.*

Strategia impune:

necesitatea consolidării instituționale a sistemului de executori judecătorești privați; asigurarea condițiilor necesare de funcționare a executorilor judecătorești; evaluarea impactului cadrului normativ actual privind executarea hotărârilor judecătorești și a mecanismului de implementare a acestor hotărâri, inclusiv a hotărârilor CEDO; elaborarea de propuneri legislative și de politici argumentate cu date empirice pentru consolidarea sistemului nou-creat.

Iar **rezultatele scontate** sunt:

sistemul de executare a hotărârilor judecătorești pronunțate în cauze civile funcționează eficient; procesul de executare a hotărârilor judecătorești, inclusiv a hotărârilor CEDO, este ameliorat.

II.13

Legea Nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției

Articolul 5 Garanțiile prevenirii corupției

Garanțiile prevenirii corupției sunt politicile și practicile din domeniul respectiv care reprezintă un complex de măsuri legislative, instituționale, economice, sociale și morale, realizate prin reglementarea:

- a) organizării activității autorităților publice;*
- b) conduitei funcționarilor publici, a persoanelor cu funcții de demnitate publică și a altor persoane care prestează servicii publice;*
- c) organizării expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului, discutării publice a proiectelor elaborate, evaluării riscurilor instituționale de corupție;*

Articolul 7. Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului, evaluarea riscurilor instituționale de corupție

Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului este obligatorie.

Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului este un proces de evaluare a corespunderii conținutului lor standardelor anticorupție naționale și internaționale în vederea identificării normelor care favorizează sau pot favoriza corupția și în vederea elaborării de recomandări pentru excluderea efectelor acestora.

Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului se efectuează în modul stabilit de Guvern, după următoarele criterii:

- a) ponderea, în cuprinsul proiectului, și eventualul efect al normelor de trimitere și al normelor de blanchetă;
- b) nivelul atribuțiilor de reglementare date în competența autorităților administrației publice;
- c) identificarea conflictelor normelor de drept;
- d) gradul responsabilităților și atribuțiilor date funcționarilor publici;
- e) evaluarea procedurilor administrative de control (interior sau ierarhic superior);
- f) nivelul cerințelor impuse beneficiarilor de anumite drepturi;
- g) gradul de transparență a funcționării autorităților publice.

Evaluarea riscurilor instituționale de corupție se efectuează în modul stabilit de Guvern, care prevede și procesul de **identificare a factorilor organizatorici, favorizanți sau capabili de a favoriza corupția**, elaborarea de recomandări în vederea excluderii efectelor riscurilor menționate.

II.14

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 886 din 23.09.2010

cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul

de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor

executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare

Publicat : 01.10.2010 în Monitorul Oficial Nr. 191-193 art Nr : 977

Punctele 1 – 4, 7 - 8 prevăd:

1. *Regulamentul privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare (în continuare – Regulament) stabilește procedura de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, a spezelor procedurii de executare și modul de percepere a acestora.*

2. *Actele efectuate de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare, precum și în afara ei, sunt achitate în cuantumul stabilit de prezentul Regulament.*

3. *Taxele pentru actele efectuate de executorul judecătoresc și spezele procedurii de executare suportate de executorul judecătoresc îi sunt rambursate în măsură deplină.*

4. *Executorul judecătoresc nu este în drept să pretindă pentru actele efectuate plăți mai mari decât cele stabilite în prezentul Regulament.*

7. *Taxele pentru actele efectuate de executorul judecătoresc și spezele procedurii de executare, prevăzute de prezentul Regulament se aplică în egală măsură creditorilor, precum și creditorilor intervenienți, care s-au alăturat la procedura de executare.*

8. *Justificarea acțiunilor pentru care au fost încasate (avansate) taxele pentru actele efectuate de executorul judecătoresc, se face în baza actelor ce vor fi întocmite, în*

condițiile legii, de executorul judecătoresc pentru acțiunea respectivă, iar a spezelor procedurii de executare – prin confirmarea achitării serviciilor.

II.15

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 1 privind controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) și alin. (31) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, (Sesizarea 27a/2012), din 15 ianuarie 2013, la pct. 19 se prevede:

În acest context, în partea ce ține de argumentul Guvernului, exprimat în opinia sa scrisă, privind lipsa competenței Curții Constituționale de a examina sesizarea, deoarece aceasta vizează o abordare în abstracto a problemelor de compatibilitate a unei norme din legea organică cu Legea

*Supremă, fiind astfel o **actio popularis**, Curtea reiterează și atrage atenția Guvernului asupra poziției exprimate la același subiect în Hotărârea nr.19 din 18 decembrie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 18 din Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, potrivit căreia:*

“20. Curtea reamintește că este competentă anume și exclusiv să aprecieze circumstanțele de drept, cele de fapt fiind, în principiu, irelevante. Prin urmare, controlul constituționalității operat de Curtea Constituțională a priori nu numai că implică, dar și impune exclusiv abordarea în abstracto a problemelor de compatibilitate a normelor legale cu cele constituționale.

*21. [...] spre deosebire de Curtea Europeană, al cărei specific este de a examina cereri individuale privind încălcarea drepturilor omului, testul calității de victimă sau al unui eventual prejudiciu este inaplicabil pentru exercitarea controlului constituționalității legii de către Curtea Constituțională, care este în esență sesizată printr-o **actio popularis**.*

[...]

23. Chiar și în cazul soluționării excepțiilor de neconstituționalitate, care se ridică la aplicarea legii în cadrul litigiului dedus spre soluționare instanței de judecată, Curtea nu este competentă a analiza aplicarea unei anumite dispoziții legale unei situații concrete, ci numai compatibilitatea în abstracto a prevederilor contestate cu normele Constituției.

24. De asemenea, deși soluționarea litigiilor concrete între persoane concrete este atribuită exclusiv a instanțelor judecătorești, acestea fiind și singurele în măsură să cuantifice în concreto efectele aplicării normei la situația de fapt dedusă instanței, prin raportarea normelor contestate atât la dispozițiile constituționale, cât și la prevederile Convenției Europene, Curtea Constituțională statuează asupra calității normei juridice de a respecta în abstracto dispozițiile Constituției și ale Convenției Europene, ținând cont, în același timp, de efectele potențiale sau de riscurile pe care le comportă aceasta în raport cu destinatarii normei.”

Iar în pct. 46. Curtea menționează:

... potrivit Hotărârii nr.14 din 15 noiembrie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003:

„50. [...] principul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, ci și ca o **normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de “stat de drept”**. Or, conform art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

51. Din perspectiva guvernării drepturilor și libertăților fundamentale, este de menționat că, potrivit art. 15 din Legea Supremă, care garantează principiul universalității, cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Pct. 50. al Hotărârii menționate prevede:

Potrivit **jurisprudenței Curții Europene**, accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a te adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, **ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute**.

Iar punctele 62 – 65, Curtea Constituțională stipulează:

62. Curtea reține că **executarea unei hotărâri judecătorești reprezintă ultima etapă a procesului judiciar și constituie un drept consfințit cumulativ de articolele 20 și 120 din Legea Supremă. Un act executoriu neexecutat sau, altfel zis, o justiție formală nu poate să asigure atingerea scopului de bază - protejarea drepturilor și libertăților omului, proclamate de actele normative naționale și internaționale.**

63. Efectul unei hotărâri judecătorești **oferă creditorului dreptul de a-și satisface pe deplin creanța și incumbă obligația corelativă a debitorului de a executa dispozitivul hotărârii.**

64. Astfel, Curtea menționează că, în vederea realizării sau stabilirii drepturilor și intereselor civile deduse judecării, procesul civil parcurge două etape: judecata și **executarea silită**, aceasta din urmă **intervenind în cazul hotărârilor susceptibile de a fi puse în executare cu ajutorul forței coercitive a statului, în măsura în care debitorul nu-și execută de bunăvoie obligația.**

65. În contextul celor expuse, Curtea precizează că, întrucât este posibil ca debitorul să nu îndeplinească benevol obligația dispusă de instanță, **legiuiitorul a instituit un ansamblu de mijloace procesuale pentru realizarea efectivă de către creditor a dreptului statuat fie prin hotărârea instanței de judecată, fie prin alt înscris, care are putere executorie.**

III Pretinsele încălcări și argumentele de rigoare

Justiția nu poate funcționa efectiv fără activitatea unui șir de profesioniști care contribuie la efectuarea justiției, profesioniști ale căror profesii sunt **conexe sistemului de justiție**: avocat, notar, mediator, **executor judecătoresc** etc.

Executorul judecătoresc este persoană fizică investită de stat cu competența de **a îndeplini activități de interes public.**

Executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat..

Activitatea executorului judecătoresc nu este activitate de întreprinzător.

Prin Declarația cu privire la starea justiției în Republica Moldova și la acțiunile necesare îmbunătățirii situației în domeniul justiției, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 53-XVIII din 30 octombrie 2009, Parlamentul a constatat cu îngrijorare că justiția în Republica Moldova este grav afectată de corupție.

Neexecutarea hotărârilor judecătorești a constituit o problemă sistemică a Republicii Moldova, constatată și într-o serie de hotărâri ale Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Din acest considerent în anul 2010 Codul de executare a fost modificat și a fost adoptată Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești.

Ca rezultat,

sistemul de executare a hotărârilor judecătorești a fost remodelat, fiind instituit un sistem de executori judecătorești privați.

Scopul principal al acestor modificări fiind asigurarea unui sistem eficient de executare a hotărârilor judecătorești.

Cea mai apropiată profesie cu cea a executorului judecătoresc este cea a notarului.

Astfel,

notarul este persoana autorizată de stat să presteze în numele acestuia servicii publice prin desfășurarea activității notariale ...

Concluzionăm:

atât executorii judecătorești, care sunt investiți de stat, cât și notarii, care sunt autorizați de stat, exercită unele atribuții ale statului.

În art. 8 al Legii cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale este prevăzut Cuantumul plății pentru autentificarea tranzacțiilor evaluabile, după o anumită schemă, în dependență de suma tranzacției și procentul încasat.

Legea cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale nu prevede careva restricții.

Codul de executare, la capitolul Onorariul executorului judecătoresc, până la 2014, de asemenea nu conținea careva restricții.

Doar prin **Legea Nr. 42 din 27.03.2014 privind modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004**, la litera c) alin. (2), articolul 38 Onorariul executorului judecătoresc al Codului de executare, a fost adăugată sintagma: **"dar nu va fi mai mare de 300 000 de lei"**.

În opinia autorilor sesizării,

fraza **"dar nu va fi mai mare de 300 000 de lei"** este **neconstituțională** din următoarele considerente.

Conform principiilor de drept, toți cetățenii sunt **egali** în fața legii și în fața autorităților. Acest principiu a fost transpus și în procedura civilă – Egalitatea în fața legii și a justiției (art. 22 din Codul de procedură civilă), în Codul de executare (art. 3), în Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO) (art. 6 și, inclusiv, art. 14 – Interzicerea discriminării).

Recomandarea CoE nr. (2003) 17 privind executarea hotărârilor judecătorești, prevede: *“in timpul procedurii de executare, **trebuie găsit un echilibru adecvat între interesele creditorilor și cele ale debitorilor**, având în vedere prevederile art. 6 și 8 ale Convenției Europene.”*

Principiul 1 al Liniilor directorii pentru o mai bună aplicare a Recomandărilor existente a Consiliului Europei asupra executării (Strasbourg, 17 decembrie 2009, **CEPEJ (2009) 11 REV**) menționează expres: *Dacă dorim să menținem statul de drept și să obținem încrederea justițiabilor în sistemul jurisdicțional, **procedeele de executare trebuie să fie efective și echitabile**.*

Principiul 2 stabilește: *Executarea trebuie să stabilească un echilibru între nevoile reclamantului și drepturile pârâtului.*

Principiul 3 prevede: *Procesul de executare ar trebui să fie suficient de **flexibil încât să-i ofere agentului de executare un spațiu de manevră suficient ... pentru a garanta imparțialitatea agentului de executare ... un rol de „mediator post-judiciar” în faza de executare***

Concluzionăm:

față de toți creditorii și debitorii necesită a fi respectat principiul EGALITĂȚII.

În situația când executorul judecătoresc execută două Titluri executorii cu sume diferite, dar mai mari de 300 000 lei, debitorii cu sume mai mari sunt favorizați NELEGITIM, contrar principiului egalității.

Mai mult ca atât, această procedură de executare inegală a Titlurilor executorii cu sume mai mari de 300 000 lei (de exemplu 11 milioane lei și 30 milioane lei) **crează condiții prielnice, favorabile întru realizarea actelor de corupție** (încasarea onorariilor suplimentare “la plic”), lucru inadmisibil într-un stat de drept.

În situația executării corecte și obiective a expertizei anticorupție, proiectul de Lege **Nr. 42 din 27.03.2014 privind modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004**, la litera c) alin. (2), articolul 38 Onorariul executorului judecătoresc al Codului de executare, prin care a fost adăugată sintagma: **“dar nu va fi mai mare de 300 000 de lei”**,
NECESITA SĂ FIE STOPAT LA FAZA ÎNIȚIĂRII.

Corupția constituie o amenințare pentru democrație, pentru preeminența dreptului și drepturile omului, subminează principiile de bună administrare, echitate și justiție socială, denaturează concurența, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și bazele morale ale societății. Costurile sociale ale corupției sunt sumele de bani pierdute pentru comiterea faptei, cheltuielile de investigare ale actului

infracțional, înșelarea încrederii populației și corupția generată de corupție (formarea lanțurilor de corupți).

Prin încălcarea regulilor, îndatoririlor și moralității, corupția dezintegrează societatea, comunitățile, căci afectează responsabilitatea, transparența socială, erodează încrederea socială. În același timp, încălcarea duce la pierderea integrității indivizilor, care vor trăi în minciună și standarde contradictorii.

Corupția este un fenomen social complex.

Raportat la sistemul juridic, cauzele și factorii care contribuie la răspândirea corupției sunt multiple, dintre care menționez doar Restricțiile impuse.

Justiția are la baza sa trei „i” – Independența, Imparțialitatea și Integritatea.

Dacă independența trebuie mai degrabă asigurată la nivel instituțional, apoi **imparțialitatea și integritatea** trebuie ocrotite altfel, deoarece ele sunt virtuți morale.

Printr-o asemenea limitare a onorariilor **executorilor judecătorești ei sunt discriminati față de alte profesii apropiate: notari, avocați** etc.

Discriminare - orice deosebire ... în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane ... bazat pe criteriile reale ... sau alte criterii presupuse, a se vedea pentru detalii: art. 2 din Legea Nr. 121, din 25.05.2012, cu privire la asigurarea egalității.

IV Cerințele sesizării

Onorată Curte!

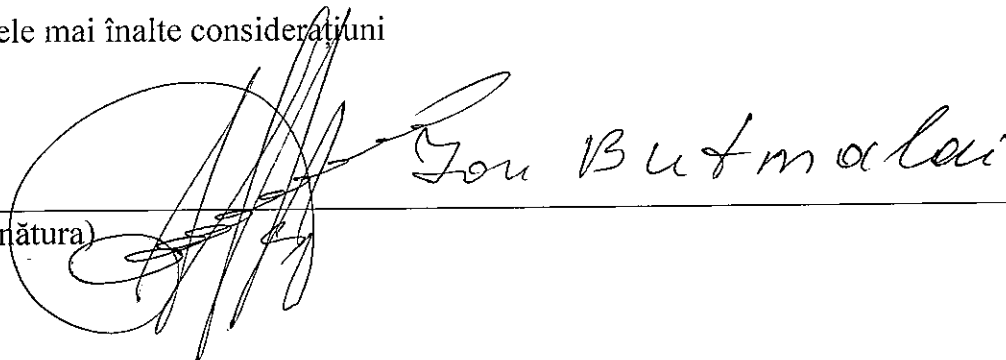
În temeiul celor menționate mai sus,

Vă solicităm respectuos:

- să admiteți spre examinare prezenta sesizare;
- să exercitați controlul constituționalității sintagmei: ”dar nu va fi mai mare de 300 000 de lei” din lit. c), alin. (2), art. 38 Onorariul executorului judecătoresc, Codul de executare, introdusă prin Legea Nr. 42 din 27.03.2014 privind modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, declarând-o neconstituțională.

Cu cele mai înalte considerațiuni

(semnătura)

Ion Butmalai